

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS TARNYBA

(asignavimų valdytojo pavadinimas)

90.900.1808

(kodas)

2013–2015 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I. MISIJA IR STRATEGINIAI POKYČIAI

1. MISIJA

Užtikrinti, kad visuomenės informavimo srityje būtų gerbiamos žmogaus teisės ir laisvės, ugdyti visuomenės pilietiškumą, kritišką požiūrį į visuomenės informavimo procesus, kelti visuomenės teisinį sąmoningumą, žmogaus teisių suvokimą, harmonizuoti viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų santykius su visuomene, skatinti viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų atsakomybę už viešai skelbiamos informacijos turinį.

2. VEIKLOS PRIORITETAI

1. *Reorganizuoti* Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą į Žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse kontrolieriaus įstaigą, siekiant veiklos principų suderinimo su kitų Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingų pareigūnų (kontrolierių) ir jų vadovaujamų institucijų veiklos principais.

2. *Užtikrinti* didesnę žurnalistų etikos inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos veiklos kokybę, nepriklausomumą ir finansavimą:

2.1. *Siekti*, kad skundų nagrinėjimo ir pažeidimų tyrimo procedūros būtų atliekamos per įmanomai trumpiausią laiką.

2.2. *Užtikrinti* žurnalistų etikos inspektoriaus priimtų sprendimų vykdymą iki 80 proc.

2.3. *Siekti*, kad į valstybės biudžetą būtų sugrąžinama ne mažiau kaip 20 proc. ekspertizės išlaidų.

2.4. *Užtikrinti* įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikacijos kėlimą.

Asignavimai veiklos prioritetams įgyvendinti

(tūkst. Lt)

Nr.	Prioriteto pavadinimas	Asignavimai
1.	<i>Reorganizuoti</i> Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą į Žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse kontrolieriaus įstaigą ir <i>užtikrinti</i> didesnę žurnalistų etikos inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos veiklos kokybę, nepriklausomumą ir finansavimą	986

3. PAGRINDINĖS TEISĖKŪROS INICIATYVOS

1. *Siekti*, kad Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba būtų reorganizuojama į Žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse kontrolieriaus įstaigą:

1.1. *Parengti* pasiūlymus dėl teisės aktų, numatančių Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos reorganizavimą į Žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse kontrolieriaus įstaigą, taip pat žurnalistų etikos inspektoriaus pareigybės pavadinimo pakeitimą į žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse kontrolieriaus (2013 m. I ketv.).

1.2. *Inicijuoti* teisės aktų, numatančių Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos priskyrimą II-ajai įstaigų grupei pagal Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu patvirtintą sąrašą, pakeitimus (2013 m. I–II ketv.).

1.3. *Parengti* specialaus įstatymo, nustatančio žurnalistų etikos inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos statusą, veiklą ir funkcijas (igaliojimus), projektą, siekiant veiklos principų suderinimo su kitų Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingų pareigūnų (kontrolierių) ir jų vadovaujamų institucijų veiklos principais (2014 m. I–IV ketv.).

2. *Parengti* ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti Visuomenės informavimo priemonių priskyrimo erotinio ir (ar) smurtinio pobūdžio informacijos kategorijoms aprašo ir Apmokestinimo už visuomenės informavimo priemonių priskyrimą erotinio, pornografinio ir (ar) smurtinio pobūdžio informacijos kategorijoms tvarkos projektą (2013 m. I–II ketv.).

4. VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMO KRYPTYS

Siekiant didinti veiklos efektyvumą, 2013–2015 m. numatoma:

1. *Peržiūrėti* institucijai teikiamas paslaugas, įvertinant kiekvienos iš jų naudą ir kokybę (2013 m. I–II ketv.):

1.1. *Atsisakyti* nekokybiškų ir (ar) įstaigai nebūtinų paslaugų.

1.2. *Perkelti* iki 50 proc. visų įstaigoje vykdomų viešųjų pirkimų procedūrų į elektroninę erdvę per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (CVP IS).

5. STRATEGINIAI TIKSLAI IR PROGRAMOS

STRATEGINIS TIKSLAS

Žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse

PROGRAMA

Žmogaus teisių apsaugos užtikrinimas visuomenės informavimo priemonėse, žurnalistų etikos inspektoriui įgyvendinant įstatymuose nustatytas funkcijas

Asignavimai (iš viso): 986 tūkst. Lt

Iš jų darbo užmokesčiui: 657 tūkst. Lt

6. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Nuo 2008 m. sausio 1 d. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje patvirtintas didžiausias leistinas etatų skaičius – 18,5 (neskaitant įstaigos vadovo pareigybės), iš kurių karjeros valstybės tarnautojų – 13, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis – 5,5.

2013–2015 metais planuojama išnaudoti visą maksimalų leistiną (Lietuvos Respublikos Seimo valdybos nustatytą) etatų skaičių.

	2012 metų (patvirtintas)	2013 metų	2014 metų	2015 metų
Pareigybių skaičius (įskaitant įstaigos vadovo pareigybę), vnt.	19,5	19,5	19,5	19,5
Išlaidos darbo užmokesčiui, tūkst. Lt	657	657	878	878

7. VALDYMO IŠLAIDOS

1 lentelė. 2013 metų programų asignavimai ir valdymo išlaidos

(tūkst. Lt)

Nr.	Programos pavadinimas	2013 metų asignavimai			
		iš viso	iš jų		
			išlaidoms		turtui įsigyti
	iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			
1.	Žmogaus teisių apsaugos užtikrinimas visuomenės informavimo priemonėse, žurnalistų etikos inspektoriui įgyvendinant įstatymuose nustatytas funkcijas	986	986	657	0
	iš jų valdymo išlaidos	986	986	657	0
	Iš viso asignavimų programoms	986	986	657	0
	iš jų valdymo išlaidos	986	986	657	0
	Valdymo išlaidų dalis, procentais	100	100	100	100

II. STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

1. VEIKLOS KONTEKSTAS

Žurnalistų etikos inspektoriaus pareigybė įsteigta 1996 metais priėmus Visuomenės informavimo įstatymą (Žin., 1996, Nr. 71-1706). 2006 m. šiame įstatyme numatyta, kad žurnalistų etikos inspektoriaus veiklą užtikrina Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba yra valstybės biudžetinė įstaiga, jai vadovauja inspektorius. Visuomenės informavimo įstatymas – pagrindinis teisės aktas, kuris apibrėžia žurnalistų etikos inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos funkcijas.

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba yra viešojo administravimo institucija, prižiūrinti ir kontroliuojanti viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklą. Tarnybos veikla nukreipta į visuomenės informavimo procesus bei žmogaus teisių pažeidimus visuomenės informavimo srityje (visuomenės informavimo priemonėse). Žurnalistų etikos inspektorius (toliau – inspektorius) yra nepriklausomas, eidamas šias pareigas asmuo negali dalyvauti politinėje veikloje. Inspektorius išreiškia valstybės bei visuomenės reikmes, prižiūri, kaip informuojant visuomenę laikomasi visuomenės informavimo principų ir žmogaus teisių apsaugos reikalavimų, nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus dėl asmeninių neturtinių teisių pažeidimų visuomenės informavimo priemonėse. Savo veikloje inspektorius vadovaujasi teisėtumo, nešališkumo, teisingumo ir viešumo principais.

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos veiklos srities teisinius pagrindus nusako Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnis, kitos tarptautinės sutartys bei Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys visuomenės informavimo sritį, kuriuose užtikrinta viena svarbiausių laisvių demokratinėje valstybėje – asmens saviraiškos laisvė. Saviraiškos laisvė – fundamentali žmogaus teisė, apimanti laisvę turėti savo nuomonę, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas. Laisvė reikšti įsitikinimus, gauti ir skleisti informaciją negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu, jei tai būtina apsaugoti žmogaus sveikatą, garbę ir orumą, privatų gyvenimą, dorovę ar ginti konstitucinę santvarką. Teisė gauti ir skleisti informaciją, būdama sudėtine saviraiškos laisvės dalimi, taip pat yra pagrindinė žurnalisto, viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) veiklos sąlyga.

Žmogaus teisių apsauga yra prioritetinga valstybės veiklos sritis, kuri suprantama kaip pozityvi valstybės veikla sukuriama įvairių žmogaus teisių apsaugos mechanizmų visumą, apimančią žmogaus teisių apsaugos institucijų steigimą, kompetencijų nustatymą ir įgaliojimų joms veikti suteikimą. Žmogaus teisės gali būti pažeidžiamos įvairiose visuomeninio gyvenimo sferose. Viena šių sričių – visuomenės informavimas arba žiniasklaida. Būtent joje žmogaus teisių apsaugą pavesta atlikti žurnalistų etikos inspektoriumi ir jo vadovaujamai tarnybai.

Viešai paskleistos informacijos turinys dažnai tampa asmens teisės skleisti informaciją ir kitų žmogaus teisių, kurias saugo įstatymas, konflikto objektu. Šiam konfliktui spręsti nepakanka vien materialinių teisės normų. Būtina užtikrinti, kad įstatymuose įtvirtintos teisės normos ir teisėto elgesio taisyklės egzistuotų praktikoje, todėl būtini ir šių teisės normų laikymąsi, priežiūrą ir kontrolę užtikrinantys mechanizmai. Be to, visuomenės informavimo srityje veikia savanoriškumo pagrindu priimtos žurnalistų profesinio elgesio taisyklės, institucionalizuota žurnalistų ir leidėjų savitvarkos sistema.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 44 straipsnio nuostata, draudžianti cenzūrą, neleidžia valstybės institucijoms, politinėms partijoms, valstybės politikams ir pareigūnams kištis į visuomenės informavimo priemonių ar žurnalistų veiklą.

Pažymėtina, kad valstybės politikos visuomenės informavimo srityje įgyvendinimą koordinuoja vyriausybės įgaliota institucija. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 29 d. nutarimu Nr. 342 „Dėl įgaliojimų Kultūros ministerijai suteikimo“ (Žin. 2001, Nr. 29-929) šie įgaliojimai suteikti Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba yra tarpinė grandis tarp valstybės ir visuomenės informavimo sferoje veikiančių savitvarkos, žurnalistų profesinių institucijų. Žurnalistų etikos inspektorius negali imtis veiksmų, kurie būtų suvokiami kaip tiesioginis kišimasis į visuomenės informavimo priemonių veiklą, taip pat negali drausti šios veiklos ar kaip nors ją riboti.

Visuomenės informavimo įstatymas, kurio paskirtis – nustatyti viešosios informacijos rinkimo, rengimo, skelbimo ir platinimo tvarką, viešosios informacijos rengėjų, platintojų, jų dalyvių, žurnalistų bei jų veiklą reglamentuojančių institucijų teises, pareigas ir atsakomybę, nustato inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos kompetenciją. Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtinti pagrindiniai visuomenės informavimo principai bei reikalavimas viešosios informacijos rengėjams ir (ar) platintojams laikytis jų savo veikloje. Vienas pagrindinių visuomenės informavimo principų reikalauja, kad būtų skelbiama teisinga, tiksli ir nešališka informacija, o ją viešai skelbiant nebūtų pažeidžiamos žmogaus teisės, būtų laikomasi žurnalistų profesinės etikos normų. Todėl inspektorius turi ne tik prižiūrėti, kaip visuomenės informavimo priemonių veikloje laikomasi pagrindinių visuomenės informavimo principų, bet ir jam suteiktos kompetencijos ribose reaguoti į nustatytus Visuomenės informavimo įstatymo, kitų teisės aktų, reglamentuojančių visuomenės informavimo sritį, pažeidimus, teikti valstybės institucijoms siūlymus šių įstatymų įgyvendinimui tobulinti.

Inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos funkcijų plėtra vyko nuo pat įstaigos įkūrimo. Palaipsniui žurnalistų etikos inspektoriui buvo pavesta vykdyti funkcijas, susijusias su viešosios informacijos priežiūra, teisiniu kvalifikavimu, stebėseną, ekspertiniu vertinimu. Dalis šių funkcijų perduota iš viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų savitvarkos institucijos – Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos.

Nuo 2006 m. rugsėjo 1 d. Visuomenės informavimo įstatymu (Žin., 2006, Nr. 82-3254) žurnalistų etikos inspektoriui priskirta funkcija atlikti viešosios informacijos stebėseną visuomenės informavimo priemonėse, išskyrus radijo ir televizijos programose. Siekiant įgyvendinti šias įstatymo nuostatas 2006 m. pabaigoje Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje įsteigtas Viešosios informacijos stebėsenos ir analizės skyrius. Tais pačiais metais žurnalistų etikos inspektoriui taip pat perduota Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos funkcija – priskirti spaudos leidinius, audiovizualinius kūrinius, radijo ir televizijos programas ar laidas, informacinės visuomenės informavimo priemonės ar kitas visuomenės informavimo priemonės ir (ar) jų turinį erotinio, pornografinio ir (ar) smurtinio pobūdžio kategorijoms. Ekspertiniam viešosios informacijos turinio vertinimui ir išvadoms pateikti Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje įsteigtas Viešosios informacijos ekspertizės skyrius, paskirti ekspertai (samdomi neetatiniai darbuotojai).

Nuo 2010 m. sausio 1 d. žurnalistų etikos inspektoriui Visuomenės informavimo įstatymu pavesta nustatyti, ar visuomenės informavimo priemonėse paskelbta viešoji informacija skatina nesantaiką dėl lyties, seksualinės orientacijos, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Šiai funkcijai įgyvendinti taip pat būtinas ekspertinis viešosios informacijos vertinimas.

Kadangi viešosios informacijos, kuria skatinama nesantaika, taip pat informacijos, kurioje platinami pornografinio turinio dalykai, sklaida nesuderinama su naudojimusi saviraiškos laisve, be to, yra nusikalstamo pobūdžio, atlikdama šioms kategorijoms priskirtinos viešosios informacijos ekspertinį vertinimą, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba aktyviai dalyvauja atliekant ikiteisminius tyrimus.

Žurnalistų etikos inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos veikla vykdoma visuomenės informavimo sritį reglamentuojančių įstatymų nuostatų įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę paremta dvejopu principu: 1) pažeidimų tyrimu pagal suinteresuotų asmenų skundus, 2) pažeidimų tyrimu žurnalistų etikos inspektoriaus iniciatyva (viešosios informacijos stebėsenos duomenų pagrindu). Iš Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos veiklos praktikos pastebima, jog nepakankamas įstaigos finansavimas neigiamai atsiliepia pažeidimų tyrimų inspektoriaus iniciatyva (*ex officio*) galimybėms: kuo mažesnis įstaigos finansavimas, tuo mažesnės galimybės savo iniciatyva atlikti tyrimus visuomenės informavimo srityje.

Visuomenės informavimo įstatymo nustatyta tvarka inspektorius nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus ir pareiškimus: 1) dėl visuomenės informavimo priemonėse pažeistos jų garbės ir orumo; 2) dėl jų teisės į privataus gyvenimo apsaugą pažeidimo visuomenės informavimo priemonėse; 3) dėl jų asmens duomenų tvarkymo pažeidimo visuomenės informavimo priemonėse. Pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą inspektorius nagrinėja skundus dėl šio įstatymo nuostatų pažeidimų ar nesilaikymo. Apie 80 proc. šio įstatymo pažeidimų žurnalistų etikos inspektorius ištiria savo iniciatyva.

Igyvendinant inspektoriumi pavestas funkcijas, tarnybos veikla organizuojama trimis kryptimis (etapais): 1) viešosios informacijos *stebėseną ir analizę*; 2) viešosios informacijos *ekspertinis vertinimas*; 3) *teisinis pažeidimų tyrimas*, vertinimas ir *poveikio priemonių taikymas*.

Specialioji inspektorius priežiūros sritis – nepilnamečių teisių ir jų teisėtų interesų apsauga visuomenės informavimo priemonėse. Šios funkcijos įgyvendinimas paremtas neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos vertinimu ir atsakomybės priemonių taikymu už įstatyme nustatytų draudimų pažeidimus. Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas nustato viešosios informacijos, darančios neigiamą poveikį nepilnamečiams, kriterijus. Nors už įstatymų nuostatų įgyvendinimą pagal savo kompetenciją atsakingos ir kitos įstatyme išvardintos institucijos, inspektorius yra pagrindinis pareigūnas, prižiūrintis, kaip įgyvendinamos šio įstatymo nuostatos. Siekiant efektyvios nepilnamečių apsaugos nuo neigiamos viešosios informacijos poveikio ne tik visuomenės informavimo priemonėse, bet ir kitose viešosios informacijos sklaidos srityse itin svarbus inspektorius ir kitų įstatyme išvardintų institucijų bendradarbiavimas.

Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 8 straipsnyje nustatyta, kad asmens duomenų tvarkymą visuomenės informavimo priemonėse žurnalistikos, meninės ir literatūrinės raiškos bei kitais tikslais prižiūri žurnalistų etikos inspektorius. Šiuos pažeidimus inspektorius tiria Visuomenės informavimo įstatymo nustatyta tvarka. Todėl asmens duomenų teisinės apsaugos srityje turi būti užtikrintas glaudus tarnybos ir Valstybinės asmens duomenų apsaugos inspekcijos bendradarbiavimas ir kompetencijos atribojimas tais atvejais, kai asmens duomenų tvarkymo pažeidimas padaromas visuomenės informavimo tikslais.

Inspektorius veikla paremta sprendimų priėmimu. Sprendimai neatlygintinai skelbiami leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“. Remiantis Visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis, inspektorius priimtų sprendimų rezoliucinė dalis turi būti nedelsiant skelbiama ir toje visuomenės informavimo priemonėje, kurioje žurnalistų etikos inspektorius nustatė pažeidimą. Inspektorius teisėtų reikalavimų, priimtų sprendimų nevykdymas, informacijos, būtinos žurnalistų etikos inspektorius funkcijoms atlikti, nepateikimas ar kitoks trukdymas žurnalistų etikos inspektoriumi įgyvendinti įstatymų jam suteiktas teises ar įgaliojimus užtraukia administracinę atsakomybę. Be to, inspektorius priimami sprendimai gali būti skundžiami teismui. Atsižvelgiant į tai, itin svarbu užtikrinti vienodą skundų nagrinėjimo praktiką, garantuoti kokybišką priimamų sprendimų kvalifikavimą.

Žurnalistų etikos inspektorius ir jo vadovaujama tarnyba ne tik skundų tyrimą atliekanti, bet ir kvaziteisminė institucija. Atlikdamas įstatymų nuostatų įgyvendinimo priežiūrą, inspektorius pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 259¹ straipsnį įgaliotas surašyti administracinių teisės pažeidimų, numatytų šio kodekso 187¹³, 214⁶, 214⁷ straipsnio pirmoje ir antroje dalyse, 214¹⁴ (dėl asmens duomenų tvarkymo visuomenės informavimo priemonėse pažeidžiant Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą) straipsniuose, protokolus. Remiantis ATPK 247⁸ straipsniu, inspektorius nagrinėja kodekso 214¹⁹ straipsnio pirmoje ir antroje dalyse numatytų administracinių teisės pažeidimų bylas.

Žurnalistų etikos inspektorius tarnyboje patvirtintas didžiausias leistinas etatų skaičius – 18,5. Iš jų valstybės tarnautojų – 13, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis – 5,5. Nepaisant žurnalistų etikos inspektoriumi ir jo vadovaujamai įstaigai 2009–2010 m. perduotų vykdyti naujų funkcijų, etatų skaičius dėl nepakankamo finansavimo nebuvo didinamas nuo 2008-01-01.

Įstaigos valdymo organas vienasmenis – žurnalistų etikos inspektorius. Įstaigoje įsteigti du skyriai – Viešosios informacijos stebėsenos ir analizės bei Viešosios informacijos ekspertizės.

Dėl sumažinto įstaigos finansavimo įstaiga negali tinkamai vykdyti karjeros valstybės tarnautojų mokymo bei kvalifikacijos kėlimo. Išlaikyti aukštos kvalifikacijos specialistus trukdo ir tai, kad Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba pagal savo veiklos pobūdį iki šiol nepriskirta Lietuvos Respublikos Seimo, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento institucijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros, savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes, į kurias atsižvelgiant nustatomos valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių kategorijos, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. X-1511 (Žin., 2008, Nr. 50-1853), II-ajai grupei. Todėl svarbu ne tik užtikrinti įstaigos veiklos atžvilgiu proporcingą finansavimą, bet ir priskirti ją atitinkamai valstybės institucijų ir įstaigų grupei pagal sąrašą. Tai užtikrintų didesnes valstybės tarnautojų karjeros galimybes, geresnę darbuotojų motyvaciją, sąlygotų mažesnę tarnautojų kaitą.

Dėl atliekamų funkcijų, iš esmės pasikeitusių įgaliojimų žurnalistų etikos inspektoriaus ir jo vadovaujamos tarnybos pavadinimas neatitinka šio pareigūno bei jo vadovaujamos institucijos veiklos realijų. Kadangi strateginis institucijos tikslas susijęs ne tiek su žurnalistinės etikos skatinimu, kiek su žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse, žurnalistų etikos inspektoriaus pareigybės pavadinimas turėtų būti keičiamas į žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse kontrolieriaus. Šiuo klausimu reikšminga Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto pozicija. Komitetas, atsižvelgdamas į inspektoriaus funkcijas ir misiją žmogaus teisių srityje, pozityviai įvertino pasiūlymą suvienodinti žurnalistų etikos inspektoriaus ir kitų Seimo skiriamų kontrolierių veiklos pagrindus ir teisinį statusą. Be to, Komitetas pritarė, kad žurnalistų etikos inspektorių būtų prilygintas žmogaus teisių gynėjui, o Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba reorganizuota į Žmogaus teisių apsaugos visuomenės informavimo priemonėse kontrolieriaus įstaigą. Komiteto nuomone, inspektoriaus veiklą galėtų reglamentuoti atskiras įstatymas, kuris užtikrintų jo nepriklausomumą, ir kartu suteiktų daugiau galių užtikrinant žmogaus teisių apsaugą visuomenės informavimo srityje.¹

2. STRATEGINIS TIKSLAS

Strateginis tikslas (01) – žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo priemonėse.

Įgyvendindama strateginį tikslą, įstaiga ne tik padeda žmogui ginti asmenines neturtines teises, bet ir rūpinasi žmogaus teisių apsauga visuomenės informavimo srityje plačiąja prasme: užtikrina nepilnamečių apsaugą nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio, visuomenės teisę į teisingą, tikslią ir nešališką informaciją, vykdo įstatymais uždraustos informacijos kontrolę, siekia, kad viešosios informacijos rengėjai ir (ar) skleidėjai, informuodami visuomenę išlaikytų tinkamą žmogaus teisių pusiausvyrą, savo veikloje laikytųsi humanizmo, lygybės, pakantos, pagarbos žmogui principų, gerbtų žodžio, kūrybos ir sąžinės laisvę, skatintų plėtoti demokratiją ir atviros pilietinės visuomenės vertybes.

(proc.)

Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas	2012 metų	2013 metų	2014 metų	2015 metų	(n + x) metų
E-01-01	Asmens teisių pažeidimų visuomenės informavimo priemonėse sumažėjimas, didesnė visuomenės informavimo kultūra	> 70	> 75	> 75	> 80	> 80

¹ „Žmogaus teisių komitetas: žurnalistų etikos inspektoriui – žmogaus teisių gynėjo statusas“, Žmogaus teisių komiteto 2011 m. gruodžio 8 d. pranešimas: http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=4463&p_d=118810&p_k=1.

3. STRATEGINĮ TIKSLĄ ĮGYVENDINANČIOS PROGRAMOS

Institucijos strateginiam tikslui įgyvendinti numatyta vienintelė programa.

Programos pavadinimas (01) – žmogaus teisių apsaugos užtikrinimas visuomenės informavimo priemonėse, žurnalistų etikos inspektoriui įgyvendinant įstatymuose nustatytas funkcijas.

Tai pagrindinė ir tęstinė institucijos programa, kurios *tikslas* – užtikrinti žurnalistų etikos inspektoriui įstatymuose nustatytų funkcijų įgyvendinimą ir jo vadovaujamos įstaigos veiklą.

Programos tikslo įgyvendinimo uždaviniai ir jiems įgyvendinti numatytos priemonės:

1. Asmenų skundų nagrinėjimas ir pažeidimų tyrimas:

1.1. Asmenų skundų nagrinėjimas ir pažeidimų tyrimas savo iniciatyva;

1.2. Įstatyme nustatytų poveikio priemonių taikymas, priimtų sprendimų vykdymo užtikrinimas;

1.3. Visuomenės informavimo principų laikymosi vertinimas ir priežiūra.

2. Viešosios informacijos stebėseną ir analizę:

2.1. Viešosios informacijos stebėseną visuomenės informavimo priemonėse;

2.2. Stebėsenos rezultatų ir visuomenės informavimo reiškinių analizę, analitinės apžvalgos rengimas.

3. Viešosios informacijos ekspertizę:

3.1. Viešosios informacijos ekspertinis vertinimas, išvadų teikimas ikiteisminiuose tyrimuose;

3.2. Ekspertų skyrimas ir darbo organizavimas.

4. Bendradarbiavimas, visuomenės švietimas, teisės aktų projektų teikimas:

4.1. Bendradarbiavimas su valdžios institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis;

4.2. Tarptautinis bendradarbiavimas ir dalyvavimas programose (projektuose);

4.3. Visuomenės švietimas ir dalyvavimas visuomeninėse iniciatyvose;

4.4. Konsultacijų ir rekomendacijų teikimas, mokymų organizavimas ir dalyvavimas juose.

4.5. Pasiūlymų dėl visuomenės informavimo sritį reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų rengimas ir teikimas.

3 lentelė. Programos rezultato ir produkto vertinimo kriterijai ir jų reikšmės

(proc.)

Vertinimo kriterijaus kodas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	2012 metų	2013 metų	2014 metų	2015 metų	(n + x) metų
R-01-01-01-01	Rezultato: programos tikslui „Žurnalistų etikos inspektoriui įstatymuose nustatytų funkcijų įgyvendinimas ir jo vadovaujamos įstaigos veiklos užtikrinimas“					
	Užtikrinti žurnalistų etikos inspektoriui įstatymuose nustatytų funkcijų įgyvendinimą ir jo vadovaujamos įstaigos veiklą	90	100	100	100	100
	Produkto:					
	<i>1-ajam tikslo uždaviniui</i> „Asmenų skundų nagrinėjimas ir pažeidimų tyrimas“					
P-01-01-01-01-01	Asmenų skundų nagrinėjimas ir pažeidimų tyrimas savo iniciatyva	80	85	85	85	85

Vertinimo kriterijaus kodas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	2012 metų	2013 metų	2014 metų	2015 metų	(n + x) metų
P-01-01-01-01-02	Įstatyme nustatytų poveikio priemonių taikymas, priimtų sprendimų vykdymo užtikrinimas	80	80	80	80	80
	<i>2-ajam tikslo uždaviniui</i> „Viešosios informacijos stebėseną ir analizę“					
P-01-01-01-02-01	Viešosios informacijos stebėseną visuomenės informavimo priemonėse	80	85	85	85	85
P-01-01-01-02-02	Stebėsenos rezultatų ir visuomenės informavimo reiškinių analizė, analitinės apžvalgos rengimas	70	90	70	90	70
	<i>3-ajam tikslo uždaviniui</i> „Viešosios informacijos ekspertizė“					
P-01-01-01-03-01	Viešosios informacijos ekspertinis vertinimas, išvadų teikimas ikiteisminiuose tyrimuose	85	80	80	80	80
P-01-01-01-03-02	Ekspertų skyrimas ir darbo organizavimas	80	80	80	80	80
	<i>4-ajam tikslo uždaviniui</i> „Bendradarbiavimas, visuomenės švietimas, teisės aktų projektų teikimas“					
P-01-01-01-04-01	Bendradarbiavimas su valdžios institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis	90	90	90	90	90
P-01-01-01-04-02	Tarptautinis bendradarbiavimas ir dalyvavimas programose (projektuose)	50	50	50	50	50
P-01-01-01-04-03	Visuomenės švietimas ir dalyvavimas visuomeninėse iniciatyvose	50	50	50	50	50
P-01-01-01-04-04	Konsultacijų ir rekomendacijų teikimas, mokymų organizavimas ir dalyvavimas juose	90	90	90	90	90
P-01-01-01-04-05	Pasiūlymų dėl visuomenės informavimo sritį reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų rengimas ir teikimas	50	50	50	50	50

Programos vertinimas taikant kiekybinius ir kokybinius vertinimo metodus, nulinio pagrindo biudžeto formavimo metodą neatliktinas.

Programos vykdytojas – Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba.

Programai įgyvendinti 2013 m. numatytas pareigybių skaičius – 19,5.

4 lentelė. 2013 metų pareigybių skaičius pagal institucijas / įstaigas ir pareigybių grupes

Nr.	Institucijos / įstaigos pavadinimas	Pareigybių skaičius								Išlaidos darbo užmokesčiui, tūkst. Lt
		Institucijos / įstaigos vadovai ir pavaduotojai		Kitų padalinių vadovai ir pavaduotojai		Specialistai / pareigūnai, neturintys pavaldžių asmenų, ir kiti		Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai	
		Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai	Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai	Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai			
1.	Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba	1	–	2	2	16,5	11	19,5	13	657
	Kiti biudžeto lėšas gaunantys subjektai*									
	Iš viso pareigybių	1	–	2	2	16,5	11	19,5	13	
	Iš viso išlaidų darbo užmokesčiui	70,6	–	94,3	94,3	492,1	417,1	657	511,4	657

Žurnalistų etikos inspektoriė
(programos koordinatorių)

Zita Zamžickienė